INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:
2025-057237

Datum b&w-vergadering:
4 november 2025

Onderwerp:
Informatie ten behoeve van de Programmabegroting 2026

Kennis nemen van:
Aanvullende informatie

Status advies:
Openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:
Wethouder Rik van den Dam

Betrokkenen bij voorstel extern:
Provincie Gelderland

Betrokkenen bij voorstel intern:
Domeinmanager Dienstverlening
Domeinmanager Sociaal Domein

Bijlagen:

Inleiding
Op 11 november 2025 behandelt de raad de Programmabegroting 2026. Op 19 oktober jl. is een bestuurlijk gesprek gevoerd met de toezichthouder, de Provincie Gelderland, over de begroting 2026. Uit dat gesprek zijn een viertal onderwerpen naar voren gekomen, waarover wij u nader willen informeren.

Achtergrond
In het perspectief van de ravijnjaren, is in aanloop naar de begroting 2026, op initiatief van de portefeuillehouder financiën, net als voorgaande jaren twee keer bestuurlijk overleg gevoerd met de Provincie Gelderland. Het eerste overleg was op 19 juni 2025, waarbij aanwezig waren de portefeuillehouder financiën (en ambtelijke ondersteuning) van de gemeente Overbetuwe en de verantwoordelijke gedeputeerde van de Provincie (mevr. H. Witjes) met ambtelijke ondersteuning.

Onderwerp van dit gesprek was de Kadernota 2026. In dit gesprek (zonder formele agenda) heeft de gemeente Overbetuwe de ombuigingsmaatregelen toegelicht. De Provincie heeft aangegeven dat het van belang was dat de ombuigingsmaatregelen voor WMO en Jeugd adequaat worden onderbouwd. In dat overleg is afgesproken dat we het voorgestelde maatregelenpakket ‘Verlagen zorgvragen Jeugd en WMO’ in augustus 2025 ter toetsing zouden voorleggen (deze inhoud vindt u op p. 113 in de Begroting). Dit is ambtelijk voorgelegd en ook ambtelijk goedgekeurd door de Provincie.

Het tweede bestuurlijke gesprek heeft plaatsgevonden op 16 oktober jl. waarbij de begroting 2026 stond geagendeerd. Voorafgaand aan dit gesprek heeft de Provincie (zoals bij alle gemeenten) nadere vragenlijsten en onderbouwingen gevraagd, welke Overbetuwe heeft aangeleverd. Ook heeft ze een toets gedaan op de stelposten.

Uit dat laatste gesprek zijn vier onderwerpen naar voren gekomen. Het gaat om de stelpost Indexering Hervormingsagenda Jeugd (€ 1 miljoen vanaf 2028), die in lijn met het advies van de VNG is opgenomen, de aanname ‘Verlaging korting rijk WOZ-maatstaf’, structureel opgenomen vanaf 2026 ad € 250.000, de beheerplannen en de onderbouwing van de ombuiging op de Gemeenschappelijke Regelingen.

1. Stelpost Indexering Hervormingsagenda Jeugd

De gemeente Overbetuwe heeft in haar begroting vanaf 2028 een structureel bedrag van € 1 miljoen opgenomen als ‘Stelpost Indexering Hervormingsagenda Jeugd’. De Provincie heeft aangegeven dat in haar (aanvullende) richtlijnen bij de begroting 2026 van juni 2025, is opgenomen dat de stelpost ‘Indexering Hervormingsagenda Jeugd’ niet *zonder meer* mag worden opgenomen.

Er is een nadere onderbouwing aangeleverd bij de Provincie en zij is van mening dat hiermee deze post voldoende onderbouwd is.

Nadere onderbouwing
Het Rijk en de VNG hebben in juni 2023 de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. In de MGR SDCG is het Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland opgesteld, waarin een deel van de opgaven nader is uitgewerkt. De raad is over de stand van zaken van de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd in Overbetuwe en het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd op 17

december 2024 geïnformeerd. Dit is vervolgens ambtelijk vertaald in een teamplan waarmee het Sociaal Team Overbetuwe werkt aan het realiseren van de Hervormingsagenda.

Het Rijk en de VNG gaan ervan uit dat de Hervormingsagenda Jeugd in totaal € 1,5 miljard oplevert. Dit bestaat uit de oorspronkelijke € 1 miljard uit de Hervormingsagenda, geïndexeerd met € 0,5 miljard conform de meicirculaire 2025. Dit bedrag is doorgerekend naar de omvang van Overbetuwe en onderdelen daarvan gekoppeld zijn aan de achterliggende maatregelen/plannen.

Uit deze analyse komt naar voren (zie ook onderstaande tabel) dat bij het uitvoeren van alle maatregelen er per saldo een potentieel bedrag van € 2,1 miljoen aan ombuigingen mogelijk is. Hiermee worden de stelposten Hervormingsagenda Jeugd (€ 1 miljoen) en de stelpost Indexering Hervormingsagenda (€ 1 miljoen) onderbouwd. De financiële weerslag van deze posten zal plaatsvinden in programma 4 (Inclusieve en participatiesamenleving), taakvelden Jeugdhulp ambulant en met verblijf.

	2028 e.v. HVA	**2028 e.v. geïndexeerd**	**Overbetuwe**	**Landt in**	**Levert op**
	(in mln €)	*(in mln €)*	*(in duizend €)*		
Versterken normale leven/veerkracht jeugdigen en hun omgeving	-121	-181	-380	Teamplan Steviger Lokaal Team Overbetuwe	-380
Afbakening reikwijdte	-210	-315	-660	Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland, landelijke wetgeving	-660
Invoeren doorbraakmethode	-101	-151	-317		
Brede invoering jeugdconsulenten bij de huisarts	-88	-132	-277		
Beperking verwijzingen naar ongecontracteerd aanbod	-49	-73	-154	Teamplan Steviger Lokaal Team Overbetuwe	-154
Regionalisering	-6	-9	-19	Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland	-19
Voorkomen en verkorten residentiële zorg	-74	-111	-233	Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland	-233
Normaliseren voogdijondersteuning	-26	-39	-82		
Selectie en contractering	-73	-109	-229		
Tariefdifferentiatie	-24	-36	-75		
Standaardisering uitvoering	-224	-336	-704	Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland	-704
Vereenvoudiging productcodes	-7	-10	-22	Regionaal uitvoeringsplan Jeugd Centraal Gelderland	-22
Correctie begrotingsstand	-37	-55	-116		
Investering kwaliteitsagenda en kwaliteitscyclus	22	33	69		
Opbrengst hervormingsagenda (prijs/volumepeil 2019)	-1.018	-1.525	-3.200		-2.172
Indexatie hervormingsagenda (cf meicirculaire 2025) *	-507				
Opbrengst hervormingsagenda totaal	-1.525				
€ 1 mln. staat voor Overbetuwe gelijk aan:	€ 2.098				

(Lokale vertaling van *bijlage 2 Hervormingsagenda Jeugd, Maatregelentabel en verantwoordelijkheidsverdeling*[1])

2. Aanname verlaging korting rijk WOZ-maatstaf ad € 250.000

In de begroting is een structurele post ‘Verlaging korting rijk WOZ-maatstaf’ opgenomen. De Provincie heeft om een nadere onderbouwing van deze post gevraagd.

Nadere interne analyse van deze post geeft aan dat deze post alleen gerealiseerd kan worden als de stijging van de gemiddelde WOZ-waarde structureel lager is in de gemeente Overbetuwe dan andere (omliggende) gemeenten. De kans dat dit gebeurt, lijkt op grond van de huidige inzichten klein, derhalve is het opnemen van deze post in de begroting 2026 niet valide. Dit betekent dat deze post, in lijn met de opvatting van de Provincie, niet als reële dekking opgenomen kan worden.

[1] Zie ook voor meer inhoudelijke toelichting op deze maatregel de Hervormingsagenda Jeugd, hoofdstuk 2.1, *Reikwijdte: jeugdhulpplicht voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen* (vanaf p.17), lokale financiële doorvertaling o.b.v. rekenmodel Pauw feb. 2025

Het aanpassen van deze post betekent dat het structurele positieve begrotingssaldo van 2029 ad € 369.000 wordt verlaagd naar € 119.000. Daarmee voldoet Overbetuwe aan de richtlijn van de Provincie dat er één jaar (2026 of 2029) structureel sluitend moet zijn. Om de overige jaren (2026 tot en met 2028) sluitend te laten zijn in de begroting 2026, zal een aanvullend beroep gedaan worden op de algemene reserve van in totaal € 750.000 (3 x € 250.000). Met deze aanpassingen blijft de weerstandsratio in alle jaren boven de door de raad vastgestelde weerstandsratio van 1,4.

Het college is voornemens om bovenstaande begrotingswijziging te verwerken in het raadsvoorstel administratieve en begrotingswijzigingen in december 2025.

3. Realisatie beheerplannen

De Provincie heeft aangegeven dat zij ter onderbouwing van de beheerplannen duidelijkheid nodig heeft ten aanzien van de vaststelling van deze plannen. Voor de Openbare Verlichting en de overige beheerplannen is de Provincie geïnformeerd over de planning hiervan in 2026.
Als de planning wordt gerealiseerd, is de Provincie van mening dat deze post daarmee voldoende onderbouwd is.

4. Onderbouwing ombuiging Bijdrage Gemeenschappelijke Regelingen

In de begroting 2026 en verder is een ombuiging opgenomen van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regelingen (€ 140.000 in 2026 en € 250.000 in 2027 en verder). Er is aangegeven dat deze ombuiging gerealiseerd wordt door ombuigingen bij de VGGM, GMR en BVO DRAN.

Er is een nadere onderbouwing aangeleverd bij de Provincie en zij is van mening dat hiermee deze post voldoende onderbouwd is.

Ten slotte

Dit informatiememo is ook ter kennisname aan de Provincie gestuurd. Zij zal de inhoud van dit memo, meenemen bij de finale beoordeling van de door uw raad vastgestelde begroting 2026 (inclusief aangenomen amendementen en moties).

Behandelend adviseur voor technische vragen Jouke Haringsma, tel.: 0614250149, e-mail: joukeharingsma@gmail.com

NAMENS HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester,

D.C. van Eeten R.P. Hoytink-Roubos